Ner 17.

WTOREK. 20 Października 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie, wyjąwszy Niedziele i święta uroczyste. W Poniedziałek, Piątek i Sobotę o godzinie czwartéj wieczorem; we Wtorek, Środę i Czwartek o godzinie dziesiątéj zrana. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie w cenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego rocznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Berlina dnia 13. Pazdziernika

N. Pan, mianował Jenerała Lottum Kontrolreem przychodów i naczelnikiem Ministerjum skarbu; tudzież Hrabiego Krystiana Bernstorff bywszego Pełnomocnika Duńskiego przy dworze tutejszym, Ministrem stanu i Gabinetu zawiadującym wydziałem spraw zewnętrznych.

Szerzy się w Berlinie wieść o połączeniu się Xiążęcia Następcy Tronu z córką W. Xiążęcia dziedzicznego Meklenburg-Schwerin, siostrzenicą N. Cesarza wszech Rossji. Mówią nawet iż zaręczyny odbyły się w czasie bytności królewica w Moskwie.

z Akwisgranu dnia 2. Pazdziernika.

Rozpoczęte w dniu 30. p. m. narady między Ministrami pięciu znakomitozych dworów odbywają się codziennie od godziny dziesiątej z rana: będą też często poobiedne posiedzenia. Pobyt NN. Monarchów nie potrwa zapewne dłużej nad trzy lub cztéry tygodnie, każda czynność bowiem dowodzi iż sprawy znacznie ułatwione ich przytomnością, zakończone zostaną w bliskim czasie.

od brzegów Menu, dnia 5. Pazdziernika.

N. Cesarzowa Rossyjska Elżbiéta zjechała dnia 3. b. m. do Frankfurtu; przyjętą tam była przez W. Xiężnę dziedziczną, siostrę swoją, i inne osoby NN. rodziny.

Cesarzowa Marja spodziewana jest w Pradzę, z kąd uda się w dalszą podróż; w Bruxelli zaś zabawi do końca Kongressu. Jak mówią powróci w towarzystwie N. Cesarza syna swego, do Rossji.

z Wiednia dnia 27. Września

Obieg papierów naszych jest nadwszelkie spodziewanie pomyślniejszy; cena ich podnosi się znacznie, nad czym radują się jedni, utyskują drudzy. Przedmiotem powszechnych zabiegów stało się wynalezienie przyczyn, takowéj zmiany, dla popiérania, lub téż dla tamowania jéj skutków w miarę osobistéj potrzeby. Miesiąc następujący ma nam zwiastowaé znaczne przeistoczenie w sprawach Skarbowych. Mówią o zaprowadzeniu nowego urządzenia cełł wewnątrz kraju i za granicą, mającego znacznie ułatwić stosunki handlowe, a poczęści znieść i z niem opłaty od wielu przedmiotów. Taxa mięsa i chleba zastosowana zostanie do Monety Srébrnéj, aby

raz przecie wiadoma była rzeczywista cena piérwszych potrzeb. Nie może się odbyć to przedsięwzięcie bez poprzedniczego postanowienia stałéj wartości papiérów; jakoż obiecują nam w Listopadzie ostateczne urządzenie w tym względzie.

z Frankfortu dnia 3. Pazdziernika.

Pełnomocnik mający szesnasty głos na Sejmie podał do Protokołu 48. posiedzenia imieniem Xiążęcia Schaumbnrg — Lippe, zażalenie przeciw Xiężny owdowiałej de Lippe Dettmold o najście z siłą zbrojną niektórych posiadłości Xiążęcia, przez co zaburzona została spokojność wewnętrzna Państw związkowych, naruszony Akt związku, i niepodległość udzielnego Państwa zagrożona. Domagał się przytém pełnomocnik wynagrodzenia szkody, i przedsięwzięcia środków: aby podobnym najazdom i pokrzywdzeniom tama położoną była.

Sejm wysłuchawszy obrony Xiężny, wyznaczył delegacją do rozpoznania okoliczności, i zalecił tymczasowo Pełnomocnikowi, aby spowinowacone domy Xiążąt Lippe do zgody i do utrzymania dawniéj zawartych umów imieniem związku Niemieckiego upomniał.

z Szwajcarji.

Sejm kantonów postanowił na ostatniém swém posiedzeniu usilnie domagał się u dworu Francuskiego zwrócenia krainy Dappenthal, wcielonej do posiadłości kantonów mocą postanowienia Wiedeńskiego kongressu, i wezwania pośrednictwa Mocarstw sprzymierzonych jeżeli by nie uczyniono było zadość słusznemu żądaniu. Dwór francuski opiéra prawa własności na przyobiecaném jéj zachowaniu w razie wynagrodzenia Szwajcarji, które wrzeczy saméj nastąpiło, lecz nie zdaje się być Sejmowi dostateczném.

z Londynu dnia 29. Września

Dzienniki stronnictwa Ministerjalnego wymawiają redaktorom niektórych Gazet Prowincjonalnych, nieprzystojne obwinienie Xięcia Rejenta o przedwczesne przeziéranie puścizny królowéj Imci, właśnie w ów czas, gdy Xiąże zatrwożony i zmięszany zbliżającym się wypadkiem, nieprzestaje dowodzić przywiązania do Matki. Rzeczą jest pewną iż mniemane skarby królowy bardzo sczupłemi być się okażą, ponieważ obracane były na wspiéranie ubogich.

Dnia 16. Września spuszczono z warsztatu okręt Lorda Cochrane. Gazeta kurjer ponowiła z téj okoliczności trwożącą przyjaciół pokoju powieść, o skrytém przeznaczeniu tego okrętu do uwiezienia Napoleona, i o łatwości, jaką doręcza statek parowy do podobnego przedsięwzięcia. Trwoga ta redaktora stała się dla towarzyszów jego przedmiotem uszczypliwych żartów.

Swieżo przybyłe listy z Madrytu, donoszą o wszczętych niesnaskach w Korunnie między żołnierzami, którzy niepobierając p... cy od roku, przyprowadzeni do rozpaczy z... grozili kupcom złupienmiem ich sklepów. Zmuszony został Rząd miejscowy, dla przywrócenia spokojności, do nałożenia pożyczek na obywateli możniejszych. Tym jedynie sposobem uśmierzył rozruch, o którym twierdzą niktórzy, iż jest dziełem zwolenników byłego Jenerała Lascy.

Doniesienia z Brezylji, z dnia 19. Lipca nie zwiastują żadnych szczególnych wypadków: przekonać się jednak można z tych pism, iż Rząd Portugalski gotuje się do zajęcia części królestwa Plata rozciągającej się do Parana, a scigając na pozór rokoszanów zmierza istotnie do rozszérzenia swych granic. Zajęło w rzeczy saméj wójsko Portugalskie kraj położony między rzékami Uraguay i Parana, 600 ludzi posunęło się do Corrientes. Jenerał Artigas ściésniony od nieprzyjaciela i ogołocony po części z władzy nad umysłami zaledwo oprzeć się zdoła silnemu nieprzyjacielowi. Rząd Hiszpański w Buenos Ayres sprzyja Portugalczykom, nie masz więc dla nich przeszkody do uskutecznienia zamiaru w założeniu ogromnego Państwa w Ameryce, ile że Gabinet ich nie zawisł już od Europy i rządzi się bezpośrednio wpływem spraw Ameryki południowéj.

z Bostonu dnia 12 Sierpnia.

Niezaszła dotąd odmiana żadna na wyspie Haïti. Król Henryk znajduje się jeszcze razem z rodziną w środkowych powiatach swego

Państwa, lecz zaniechał wszelkich nieprzyjacielskich oświadczeń i kroków względem sąsiedniego Narodu. Jest zaiste rzeczą niewątpliwą iż rozszerzenie władzy swojéj nad całą wyspą, ulubionym zamiarem jego być nieprzestaje, lecz uzbrojenie się Mułatów, okazana gotowość do odparcia napaści, i środki obrony jakie się między niemi zjawiły, przekonały go, iż ujarzmienie ich odłożone być musi do czasu pomyślniejszego. — Przedsięwzięta wyprawa ten jedynie zjednała skutek, iż poznał się na niechęci ludu ku sobie, i przekonał się dostatecznie, że nie zmarły Petion, ale naród któremu przewodniczył brzydzi się jego rządem, i niełatwo pokonanym być może.

Odebrane z Margaritta wiadomości potwierdzają dawniejsze doniesienia, o nastąpionéj zmianie w Rządzie wojskowym krajów położonych nad wybrzeżem Mexykańskim. Bolivar złożył dowództwo naczelne a objął natomiast ster spraw cywilnych. Jenerał Paez dowodzi wojskiem i zawiaduje czynnościami wojennemi. Zasługi jego w ojczyznie są nieporównane, jemu przypisane być powinny zwycięztwa odniesione na Hiszpanach. — Miłość Ludu stała się dla niego sprawiedliwą nagrodą; posiada nieograniczone zaufanie obywateli i wojska; zowią go powszechnie przedmurzem wolności Zjednoczonych Stanów Venezuelli, i duch to publiczny zbliżył odmianę, któréj skutkiem znajduje się na czele zbrojnéj siły Narodowéj. — Należy jednak wdzięczność Jenerałowi Bolivar, iż poświęcając sprawie pospolitéj miłość własną, ustąpił mu bez trudności, od lat kilku władzę najwyższą. Jenerał Marino dowodzi pod naczelnikiem. Znajdują się obadwa w San Fernando dokąd przybyli także ochotnicy z Europy. Zwycięstwo odniesione dnia 2 Maja przez powstańców jest bezpośrednio dziełem Jenerała Paez; on widząc pierzchającą piechotę Amerykańską, natarł z pikinjerami na Jazdę Królewską i zniósł ją zupełnie. Przerażona tym wypadkiem piechota Hiszpańska uszykowawszy się w czworobok porządnie cofać się zaczęła; lecz Paez nakazawszy swym pikinjerom aby zsiedli z koni, poprowadził ich pieszo do boju, zmięszał szyki nieprzyjacielskie i własną ręką zabił ich wodza Jenerała Torres. Wypocząwszy dni dwa, w miejscu uświetnioném tém zwycięstwem, udał się do Calabozo prowadząc z sobą zdobycze. — Zakończona tym sposobem wyprawa, nie bez znacznéj odbyła się straty. Zginęło wielu gorliwych przyjaciół wolności; zapasy broni wypróżnione zostały; lecz Rząd rozpisał zaciągi w rozmaitych powiatach, a nadesłane z Europy posiłki, tak są znaczne, iż przystąpiemy do walki powtórnéj w większéj sile, niżeli ją mieliśmy od czasu poddania się Jenerała Miranda.

Ogłoszone w dniu 13 Grudnia r. b. urządzenie tém czasowe Zjednoczonych stanów Ameryki Południowéj zasługuje na uwagę. Nadesłany był do Europy pierwowzór tego Dokumentu podpisany przez Leona Gallo Prezydenta, i Sekretarza Elias. Drukowany jest in folio i stwierdzony pieczęcią rządu, wyobrażającą tarczę przedzieloną na dwa pola; w polu dolnym na tle białem znajdują się ściskające się i trzymające ręce laską sięgającą do pola górnego na któréj powiewa czerwona czapeczka wolności. Pole górne jest koloru błękitnego; wieniec laurowy otacza tarczę; nad tą zaś, widać zamiast korony lub Hełma podnoszące się słońce. Dokoła téj pieczęci umieszczony jest napis: Zjednoczone Prowincje Rio-de la Plata 1813. Urządzenie o którem mowa dzieli się na siedm części. — W pierwszéj mieszczą się prawa właściwe człeku żyjącemu w stanie towarzyskim; prawa służące mieszkańcom Zjednoczonych stanów w powszechności i ich obywatelóm, uważanym jako składających część narodu samowładnego, w szczególe; swobody zapewnione religji kraju Rzymskiéj katolickiéj; obowiązki i powinności obywateli. W części drugiéj znajdują się przepisy dla władzy prawodawczéj. Takową posiada naród; użycie jéj, i rozszerzenie mają być oznaczone w późniejszéj ustawie konstytucyjnéj. Pokąd zaś ta ogłoszoną nie będzie, zachowane są rozporządzenia rządu Hiszpańskiego, o ile te niesprzeciwiają się wolności i niepo-

dległości ojczyzny, lub téż zasadom urządzenia niniéjszego. Część trzecia zawiera przepisy dla władzy wykonawczéj. Takową posiada także naród, lecz używa jéj za pośrednictwem Dyrektora Stanu (Dyrektor del Estado). Obwiązkiem tego Urzędnika jest czuwanie nad wykonaniem praw, wymierzanie sprawiedliwości, pomoc innym Urzędnikom, i wypełnienie postanowień Kongressu. Do niego należy przedstawienie zgromadzeniu narodowemu wniosków względem odmiany dawnych urządzeń i zaprowadzenia praw nowych jakie dla dobra kraju sądzi być potzebnemi. Jest on oraz wodzem naczelnym wojska, i Reprezentantem Narodu w umowach zawieranych z Rządami obcemi. Jeżeli okoliczności zniewalają do zerwania związków z jakowém Mocarstwem, powinien przełożyć zgromadzeniu Narodowemu przyczyny do wojny i za zezwoleniem dopiéro wypowiedzieć ją może, lecz wolno mu jest zawierać traktaty pokoju, i przymierza, handlowe, z zastrzeżeniem potwierdzenia Kongresu. Przyjmuje listy wierzytelne od Posłów i Konsulów mocarstw obcych i mianuje bezpośrednio posłów i Konsulów Narodowych. Mianuje równie oficerów podług zasad postanowienia o służbie lądowéj i morskiéj. Zawiaduje Administracją dóbr Narodowych, Mennicy, Banku, Kopalni, Poczt i Kommunikacji lądowéj. Mianuje do urzędów cywilnych podług przepisu oddzielnego, i zawieszać może Urzędników w czynności, o czém jednak zawiadomić powinien Kongres. Mianuje nakoniec Ministrów czyli Sekretarzy Stanu, lecz zostanie odpowiedzialnym za ich sprawowanie. Wolno mu jest wstrzymać skutek wyroków nakazujących karę śmierci, i w niektóre rocznice ważnych dla kraju wypadków, ułaskawiać. Żaden zaś wyrok spełnionym być niemoże bez jego zatwierdzenia.

Obowiązany jest do zdawania corocznie sprawy przed Kongressem z przychodów i wydatków Rządowych. Nie jest mu wolno wyprawiać wojska przeciw mieszkańcom któréj kolwiek prowincji Zjed. Stanów i przeciw żadnemu Narodowi wolnemu. Nie może dowodzić, bezpośrednio pułkiem; nie może sądzić; a jeżeli nakazał przytrzymanie obywatela, odesłać go powinien w ciągu dni trzech do sądu właściwego. Niemoże stanowić podatków, ani nawet najmniejszych poborów, bez zezwolenia Kongressu. Rozkazy jego wtedy dopiero obowiązującemi się stają, gdy je podpisał Sekretarz Stanu. Korrespondencją prywatna jest rzeczą świętą któréj tknąć nie może. Nie jest mu wolno mianować krewnych swoich na Urząd, bez przychylenia się Kongressu. Udzielanie stopni wojskowych powyżéj Półkownika wtedy tylko jest mu poruczono, gdy nadzwyczajna zasługa wymaga bez zwłoeznéj nagrody.

Część czwarta składa się z przepisów sądowych; piąta z urządzeń o wyborach; szósta z Urządzeń o wojsku lądowem i morskiém, o milicji obywatelskiéj i o pospolitém ruszeniu; siódma z przepisów dotyczących wolności osobistéj i wolności druku. Do téj załączone jest prawo w tym ostatnim przedmiocie.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: MAGIER.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisle	
	ciepła	zimna	cale	linje	10 czę: li:			łokcie	cale
20 Października rano.		1	27	11	6	Wschodni	Pogoda		19

Wydawcy odpowiedzialni.

Hrabia Kiciński J. Morawski